

TABOR* izhaja vsak dan, razven nedelje in praznikov, ob 18. uri; da-nom naslednjega dne ter stanu mesečno po ceni K 20.—, za ino-tamstvo K 40.—, dostavljen na dom K 22.—, prejet v upravi K 20.—. Inzerati po dogovoru.

Naroča se pri upravi "TABOR" MARIBOR, Jurčičeva ulica šte. 4.

TABOR

UREDNIŠTVO se nahaja v Mariboru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nadstropje. Telefon intern. št. 276. UPRAVA se nahaja v Jurčičevi ulici št. 4, pritličje, desno. Telefon št. 24. ŠHS poštnoštevilni račun št. 11.737.

Na naročila brez denarja se ne ozira. — Rokopisi se ne vračajo.

Leto: III.

Ljubljana, Maribor, petek 3. marca 1922.

Številka: 51.

Oblasti in samouprava.

Maribor, 1. marca 1922.

V parlamentarnem odboru za upravno razdelitev države se pretresajo načrti o ureditvi oblasti v smislu vidovdanske ustave. Ta ureditev ima velikanski pomen za vso državo. Z njo zapuste sedanje pokrajine in upravne enote svoje historične meje, slečejo starodavni plašč in oblečejo novega. Nova država, nove potrebe, novi centri in nov red! Velika je moč tradicij, in kdor se hoče meriti z njo, mora biti ne samo zelo razumen, marveč tudi jako energičen.

Ko je bila vidovdanska ustava sprejeta, so bile so ipso sprejete tudi vse konsekvence. Državniki, ki bi si ne upali izvajati vseh konsekvenc ali ki bi slepomišlili s tako važnimi zakoni kot je ustava, bi bili izdali lastno delo in — samega sebe. Ustava ne sme imeti mrtvih točk, ampak mora biti živ in aktiven činitelj državnega življenja, ali pa se njeni temelji razmajejo in kmalu so pokopljajo bujni valovi političnega življenja. Z upravno razdelitvijo se tedaj samo nadaljuje ustavotvorno delo, in operacija, ki zadeva v najbolj občutljive žilice državnega telesa, se mora končati ravno tako nujno, kot se je bila morala razpočiti. Polovičarstva tu ni: ali se realizira sedanja ustava z vsemi svojimi konsekvencami in vso svojo odgovornostjo, a to je pot, ki se ne da prehoditi brez borbe in odpora, ki pa ima pred sabo jasen cilj; ali pa se izvede temeljita revizija ustave, to se pravi: razveljavi vidovdanska ustava, anulirajo vsi dosedanja državotvorni akti, izvrši novo ujedinjenje ali razjedinjenje, morda nova konstituenta, morda nova aneksija tujih držav — torej pot z zelo negotovimi cilji!

Kljub naravnim nasprotjem v sedanji vladni koaliciji, ki so posledica različnih političnih načel in nasprotnih političnih tradicij, se naša vlada trdno zaveda odgovornosti in resnosti trenutka, ko se vsa država preureja na novo in ko se v Crni gori in Macedoniji enako kot v Sloveniji, na Hrvaškem in v Srbiji ustvarjajo nove upravne jedinice, večkrat tudi novi centri.

V bližnjem času bo to delo končano, oblasti bodo formirane in njihovo poslovanje se bo moralo začeti. Pravijo, da vsak nov voz dobro vozi, to je pa le deloma res. Cesto je najboljši oni voz, ki ima že preskušena in ugotovljena kola. Zelo verjetno je, da bo delovanje novih oblasti izpočetka nekoliko zastajalo, da voz ne bo tekel tako, kakor bi si želeli oni, ki ga bodo ravnali. Vse te izpremembe, o katerih praktičnih posledicah sedaj še ne moremo razločevati v njihovem celotnem obsegu, bodo vplivale negativno na delovanje državnega aparata, dokler se ta ne akomodira in ne naveže prejšnjih stikov. Ta prehodna doba, v kateri bo igrala važna vloga cela vrsta dozdevnih malekosti, na pr. preskrba dobrih uradnih lokalov, vprašanje uradništva, razna finančna vprašanja itd., je doba, ki stoji pred nami in v kateri bo bolj kot kdaj prej pp.

Pričetek bratislavske konference.

DKU Bratislava, 2. marca. Danes sta dospela semkaj češkoslovaški ministrski predsednik dr. Beneš in jugoslovanski poslanik v Pragi dr. Vošnjak. Po zajutruku so se podali ministrski predsednik dr. Beneš, jugoslovanski minister dr. Ninčič, jugoslovanski poslanik v Pragi dr. Vošnjak in češkoslovaški poslanik v Beogradu dr. Kalina s strokovnjaki v ministr-

stvo za Slovaško, kjer so se pričela pogajanja.

TIP Bratislava, 2. marca. Na konferenci zastopnikov Jugoslavije in Češkoslovaške, ki se je pričela danes dopoldan tvorijo glavni predmet razprave točke genovske konference, predvsem pa rusko vprašanje. Obenem bo dr. Beneš informiral dr. Ninčiča o uspehu potovanja v Pariz in London.

Velikanska vodna katastrofa pri Vratislavi.

DKU Vratislava, 1. marca. (Wolf.) V Trešnovicah pri Vratislavi se je večeraj radi navala plavajočega ledu 6 m na široko posul nasip, ki uravnava tok reke Odre. Odprtina se je pozneje povečala na 20 m. Voda je

poplavlila velik del pokrajine ter zalila in obkrožila mnogo vasi, ki so popolnoma odvezane od sveta. V valovih je poginilo več živine ter tudi par ljudi. Materijalna škoda je ogromna.

Dr. Wirth o evropskem gospod. položaju.

Berlin, 1. marca. Državni kancelar dr. Wirth je v razgovoru z dopisnikom »Badische Zentrumskorrespondenz« o genoski konferenci izjavil, da vzpodbud in idej na nemški strani ne bo manjkalo; pomisliti pa je treba, da se konferenca ne bo bavi la samo z usodo Nemčije, temveč bo obravnavala celokupni evropski in svetovni gospodarski položaj. Če se ne

bo takoj pričelo razpravljati o evropskem gospodarskem položaju kot eni celoti, tedaj preti zapadnim deželam propast. Evropa je gospodarsko bolna. Te bolezni pa diktatura, sankcije in prisilne mere ne morejo ozdraviti. Pa tudi izven Evrope je med vojno gospodarstvo toliko trpelo, da ga zamore ozdraviti le razum in zmernost na vseh poljih svetovnega gospodarstva.

Izmišljene vesti o Subotici in Zomboru.

DKU Budimpešta, 1. marca. — (Madžarski dopisni urad). Nasproti vsem listu »Viritas«, da bo razmejitevna komisija dodelila Subotico in Zombor Madžarski, je Madžarski dopisni urad prejel na kompetentnem mestu informacijo, da je ta vest brez vsake podlage.

Nova stavka na Češkoslovaškem.

DKU Praga, 1. marca. Glasom poročila večerne izdaje »Pravo Lidu« bodo v protest proti nameravanemu znižanju mezd stopili delavci toplinskih steklen ob 9. uri v enourno protestno splošno stavko.

Iz angleške politike.

DKU London, 2. marca. Vodje konstituirajoče se stranke so se danes sestali k seji. Chamberlain in Balfour sta mnenja, da bi bilo dobro, če ostane dosedanja vladna koalicija še dalje na vladi. Ako vodje unijonistov ne morejo zagotoviti unijonistični stranki svoje podpore, bo moral Lloyd George bržkone odstopiti. Sicer pa bodo skušali nasprotja poravnati.

Nova italijanska izzivanja.

TIP Turin, 1. marca. Tukajšnji fašisti so porabili malenkostni incident v Splitu, kjer je neka neznana oseba vdrla v italijansko čitalnico, v politične svrhe in ga razkričali kot ponoven akt zatiranja italijanstva v Jugoslaviji. Polastili so se jugoslovanske trobojnice na našem konzulatu in jo odnesli v slovesnem sprevodu na dvorišče univerze, kjer so jo sežgali. Ko je jugoslovanski konzul zaznal za to je odšel na kvesturo in protestiral proti takemu postopanju fašistov.

TIP Zagreb, 1. marca. Kakor poročajo s Paga, se je v ponedeljek približal italijanski motorni čoln naši obali pri vasi Povljana. Na poziv poveljnika tamošnje straže, naj se legiti-mirajo, so Italijani začeli streljati na

mimo vas. Padlo je nad 30 strelcov. — Naša straža je odgovorila s puškami, nakar so Italijani pobegnili.

Francija in Italija.

TIP Rim, 1. marca. Italijanski listi skušajo zavrniti poizkus, dati posetu Schauerja v Parizu politično obiležje. V jasno inspiriranih poročilih svojih dopisnikov ugotalajo, da je imel nalog takoj nadaljevati svojo pot v Rim, da pa je moral vrniti Poincareju obisk, ki ga je ta po zastopniku napravil pri prihodu Schauerja. Pri razgovoru je bil Schauer precej redkobeseden ter je izjavil, da pred svojim povratkom v Rim ne more storiti nobenih sklepov, niti ne teoretičnih. Poincaru je izjavil, da si nujno želi sklenitev nove trgovinske pogodbe z Italijo. Schauer je odgovoril da težkoče za tako pogodbo niso na strani Italije.

Neodvisen Egipt.

TIP Kairo, 1. marca. Sineči je maršal Allemby razglasil ukinitve angleškega protektorata nad Egiptom, ki je postal s tem samostojna in neodvisna država. Anglija bo le začasno še izvajala status quo glede obrambe egiptovskega teritorija, varovala državne prometne zveze, skrbela za varnost inozemcev in vzdrževala red v Sudanu.

Upravna razdelitev v nevarnosti.

TIP Beograd, 1. marca. Popoldne je imel sejo pododbor za administrativno razdelitev države. Ker je pretekli desetdnevni rok, ki je bil stavljen pododboru za izvršitev pripravljalnega dela, delo še ni končano. Pododbor je sklenil predložiti zakonodajnemu odboru referat ter mu prepustiti odločitev, ali se naj delo v pododboru nadaljuje ali pa dovrši v plenumu zakonodajnega odbora. Danes je 23 poslancev radikalnega kluba podpisalo izjavo, v kateri zahtevajo, da se dosedanja okrogla v Srbiji pretvorijo v oblasti. V slučaju, da se tej zahtevi ne ugodijo, izstopijo iz kluba. Ta pojav čisto strankarske politike se splošno obsoja.

trebno ozko in sporazumno sodelovanja vseh državotvornih življenj: državne birokracije in politično organiziranih državljanov.

Ustava je določila oblastim ali velikim županijam samoupravno in centralno funkcijo. Centralna se bo izvrševala potom birokracije, ki bo podrejena velikemu županu in preko njega ministrstvom, nositelj samouprave pa bo oblastna ali županijska skupščina. Politično organizirani državljani, zlasti pa demokrati, so zainteresirani na obeh funkcijah, zakaj izvršitev njihovega političnega programa je odvisna tako od dobrega uradništva kakor od delazmožne samouprave.

Avtonomija, ki jo daje ustava oblastim, je nujna zahteva političnega življenja, zahteva demokracije in gospodarskega napredka. Avtonomija, ki se ravna po smernicah centralnega demokratičnega faktorja — parlamenta — je najboljša politična šola za vse sloje prebivalstva. Tu se bodo pokazale dejanske politične zmožnosti naših volilcev; tu bo najlepša prilika, da se uveljavijo pravi avtonomistični interesi posameznih upravnih in gospodarskih enot.

V bližnjem času dobimo zakone o ureditvi samouprave v oblastih. Važno je, kako se bodo na merodajnih mestih interpretirale ustavne določbe: ali v širokem, demokratičnem, naprednem duhu, ali pa suho, birokratično, regijonalno, kot že marsikatera uredba pri nas. Samouprava v oblastih mora biti kakor malta, ki veže opeko z opeko in daje zidovju stalnost in trdnost. Samouprava naj veže ljudstvo z državo, naj bo oni organ, ki bo skrbel za harmonično izmenjavo državnih in ljudskih interesov, t. j. interesov posameznika in celote, edinega kraja in vse države. Samo v tem slučaju bo državna misel, osnovana na ideji unitarizma, trdna in stalna kot zid.

Kakor čakajo nas državljane važne naloge pri praktični ureditvi županijske samouprave, tako čaka tudi naše poslanke v parlamentu resna dolžnost, da pribore ustavnim določbam e samoupravi svobodoumno, moderno, res demokratično interpretacijo. Samouprava se ne sme postaviti na bazo nekake absolutistične pojmovane države, na kateri bi visela samo kot lep obesek, pravzaprav pa kot potrebno zlo; samouprava mora izvirati iz širokega demokratičnega principa, ki pravi, da je pri vseh državnih poslih potrebno sodelovanje ljudstva in da mora ljudstvo kot suveren državotvoren faktor neprestano kontrolirati delo državnih organov ter mu dajati pravih smernic.

Kako Anglija štedi.

V poslednjih letih se na Angleškem gotovo niso vršile niti ene naknadne volitve, pri katerih bi ne bil nastopil proti oficialnemu kandidatu »razsipne« koalicije takozvani antiwaste kandidat, to je kandidat-štedilivec. Vsak kandidat, tudi oni iz koalicije, je moral staviti v svoj volilni program tudi točko o nai-

večji štedljivosti v vseh panogah državne uprave, ako je sploh upal, da bo izvoljen. Angleške volilce, ki nosijo velikansko davčno breme, skrbi vendar le to, kako bi mogli to breme olajšati. Finančni minister je celo proračunal, da bo imel v proračunskem letu 1921-22 pri dohodkih 84 milijonov funtov prebitka, toda še pred koncem drugega četrtletja se je izpremenil to prebitek v deficit. Vlada je uvidela, da je njen nadaljni obstoj odvisen od rešitve finančnega in davčnega vprašanja. Zato je, četudi malo pozno, sklicala anketo, da zadovolji splošni zahtevi glede omejitve državnih izdatkov. Posamezni vladni departementi, ki so za časa vojne naravnost razsipavali državno premoženje, so dobili nalog, da stavijo predloge, kako bi se njih redni izdatki za leto 1921-22 znižali od 603 na 409 milijonov funtov. Departementi pa so znižali svoje postavke samo za 75 milijonov. Vlada se je prepričala in to je dokazalo tudi javno mnenje, da resor sam v tej zadevi ne podvzame nikdar dovolj obsežnih mer. Zato je imenovala vlada posebno komisijo, kateri načeljuje bivši prometni minister sir Eric Geddes, kateri ima nalog, da prouči vse državne izdatke ter ugotovi, koliko bi se zmoglo še ušediti. Vlada zahteva, naj se znižajo izdatki še za 125 milijonov. Komisija je pričela z delom in javnost napeto pričakuje poročila o rezultatih. Komisija je svoje delo dovršila ter je vlada na zahtevo vseh strank morala objaviti poročilo, ki pa še ni popolno. Komisija je ugotovila 75 milijonov nepotrebnih izdatkov, a bo delo še nadaljevalo, ker ji manjka še 50 milijonov.

Komisija je vršila svoj posel zelo vestno, kar dokazuje na 285 straneh drobno tiskano poročilo. Največ izdatkov se je zbrisalo pri departementu za narodno obrano. Vojska, mornarica in zrakoplovstvo morajo prirediti 46 milijonov. Vojska mora odpustiti 50.000, a mornarica 35.000 častnikov in vojakov. Komisiji se dozdeva efektivno stanje vojske previsoko. Sicer izgleda malo smešno, ko sir Geddes dokazuje, da imajo kapitani in admirali preveč kuharjev in slug, a ravno to je najboljši dokaz razsipnosti. Mnogo hoče komisija prirediti s tem, da se tri vojaški departementi združijo v eno ministrstvo za narodno obrano. Razen tega pa je

Ado Makarovič:

O reformi zgodovinopisja.

Ni treba omenjati velike vzgojne moči zgodovine. Znana je in priznana od vseh pedagogov. Da pa dobi zgodovinsko delo to lastnost, mora biti tako pisano, da bralca, akoravno ne zabava, vsaj privlači. Malo je zgodovinarjev, ki imajo sposobnost za taka dela. V naši literaturi sploh nimamo takšnega dela Staretova »Občna zgodovina« kaže voljo z učenjem tudi zabavati. To se pa Staretu ni posrečilo, ker se ni mogel premagati, da bi ne navajal suha imena z nikakimi dodatki, ki knjigi ne služijo v nobenem oziru in jih čitatelj gotovo preskoči. Drugi zgodovinarji so nam dali bogatih sestavkov, dragocenih za našo zgodovino. Znanstveni sestavki se pač morajo omejevati na gole podatke, ali le malo več. Če pa izide kaka svetovna zgodovina, ni v njej nič, kar bi privlačalo čitatelja. Baš nasprotno! Oni, ki se hoče z zgodovino izobraževati, ne je pa zato obravnavati, se ne briga za vire in dokaze. Učna navlaka, sklepi, možnost itd., čitatelja samo utrudijo in mu uničijo vse veselje do zgodovine. — Posebno v novejših časih se pojavlja gibanje, ki mu je namen, podati v prvi vrsti preprostemu ljudstvu, pa tudi drugim izobražencem, v poljudnem slogu pisana zgodovinska dela. Kot poskus takega dela je smatrati krasno knjigo dr.

predlagala komisija, naj se prometno ministrstvo, rudarski departement in odsek za prekmorsko trgovino ukinejo. Percentualno je zadela komisija najtežje prosvetno ministrstvo, od katerega zahteva znižanje izdatkov za 18 milijonov.

Kako bo o tem poročilo sodil kabinet, še ni znano, ker mora kabinet proučevati ta predlog tudi z druge strani. Komisija je izvršila samo strokovno delo, dočim bo moral kabinet vzeti v obzir tudi politične momente. Brezdvemno bodo ti predlogi naleteli na razne težkoče. Konservativni krogi se protivijo znižanju izdatkov za vojsko, dočim so liberalci proti znižanju postavke prosvetnega ministrstva.

Zanimivosti.

Stara ljubezen. — Čudni ameriški načrti. — Zanimivi podatki. — Pomanjkanje moških v Franciji.

Pred župnim uradom v Grimsbyju v Angliji je stala svečano okrašena kočija. Iz nje je stopil 83-letni ženin George Woolis, za roko pa je vodil 81-letno nevesto Saro Ano Horn, ki je bila že 30 let vdova in mati 19 otrok. Njena starejša hči ima 60 let. Srečna nevesta se je ovacijam publike prijazno nasmihala. Ženin pa je bil precej nervozen ter vedno snemal svoj starodavni cilinder. — Stopil je na vlečko neveste, na kar ga je ona ljubeznjivo dregnila v rebra. — Nevesta je imela na sebi obleko, katero je imela prvič oblečeno pred 60 leti pri svoji prvi poroki. Obleka je bila torej nekoliko zastarelega kroja, toda zanjo častna in historična. Hornova je Woolisu gospodinjila že 10 let. Zlobni jeziki so govorili, da sta starca drug v drugega zaljubljena, kar je prišlo na uho tudi 60-letni hčeri Hornovi. Zahtevala je z vse odločnostjo, da se mati preseli k njej, da preneha to grdo klepetanje, kajti tako čestita in stara vdova nikakor ne sme dopustiti, da pade le senca na njeno poštenje. Med tem je prišel domov Woolis, ki je uradnik v neki tovarni. Stara gospodinja mu je povedala svoje težave in odločno hčerino zahtevo. Starček jo je tolažil ter jej prigovarjal naj ostane, o čemur pa ona ni hotela ničesar slišati. Ko je uvidel, da bo v resnici zgubil svojo dobro kuharico, ga je obšla misel, da bi z ženitvijo rešil ta fatalni problem. In ponudil je roko Hornovi, katero je ona z »obema rokama« sprejela, ker bolje je biti žena negospodinja. Reverend Blandy ju je blagoslovil in srečna zakonca sta se odpeljala v družbi poročevalca »Daily Maila« na svatbeno večerjo. Tam se je dobro jedlo in še bolj pilo, tako da sta ženin in nevesta odšla precej natrkana v svoje stano-

Pivka: »Zgodovina Slovencev«. Navadno se pišejo zgodovinska dela tako-le: Iz neštetihi virov knjig, podlistkov itd. se sestavi knjiga, ki je polna znanstvenih dokazov, citatov iz važnih in nevažnih pisateljev in kronistov, večkrat v latinščini, grščini itd. Take knjige srednje izobražen človek ne more popolnoma razumeti. Čitanje in primerjanje citatov, ga utruja. Odloži knjigo in ne bo se lotil pozneje enakega dela. Navadno je zgodovinska knjiga razdeljena v nebroj oddelkov, ti zopet v pododdelke itd. Razen tega pa mrgoli tako delo nevažnih dat. Vse to ji daje obliko šolske knjige, ki kot taka ne bo privlačevala bralca.

Kaže se torej živa potreba, reformirati zgodovinopisje in sicer najvišjo stopnjo. Ne del, ki so namenjena onim, ki se hočejo pečati s to vedo, ampak tisto zgodovinopisje, ki ima namen učiti in izobraževati. »Zgodovina je učiteljica življenja,« pravi Ciceron. Da pa more zgodovina učiti, mora biti pisana jasno in lahkoumljivo. Biti mora brez znanstvenih privrskov. Le taka knjiga bo čitatelja zabavala. Vsem zgodovinskim knjigam manjka živosti dejanj. Tudi to je ena glavnih napak. Manjka ji merilo splošnega kulturnega stališča. Kulturna doba, ki jo pisec ravno opisuje, je mnogim drugim briga. Vojne in vojske, vladarske hiše in razni generali so glavni faktorji v zgodovinskih delih. In šeznačji vseh teh oseb — zlasti tih Zve-

novanje. K sreči jima to nikakor ni moglo škodovati.

Čisto naravno je, da je Lessepsov sneški in panamski prekop podžgal človeško podjetnost. In res prihajajo poročila iz Zedinjenih držav o nekaterih velikanskih načrtih. Tako so napravili načrt, razširiti otok Manhattan, na katerem stoji srce njujorškega mesta, za šest milj proti morskemu zalivu, pri čemer bi se pridobilo 6 štirjaskih milj neizmerno dragocenega sveta. S tem načrtom se baje že bavi skupina resnih njujorških interesentov. Še vse bolj dalekosežen pa je načrt, napraviti nasip med Novim Fundlandom in Kanado, zbog katerega bi morski tok šel k obrežju Zedinjenih držav. Ta tok bi napravil v teh krajih napol tropično podnebje. Nič manj zanimiv je načrt, napraviti iz mest, ki leže ob Velikih Jerih, morská pristanišča. Tu gre za to, da jih zvežejo po reki Sv. Lovrenca z morjem. O tehniški rešitvi tega vprašanja ni nobenega dvoma, a vpraša se, če bi se ogromni stroški za to kdaj izplačali.

Znanstveno je ugotovljeno, da so na svetu govorje 3604 jeziki, da vsako leto umrje 36.214.000 ljudi, to je dnevno 66.408, na vsako uro 4020, na minuto 67 in na vsako sekundo eden. Vsako leto se rodi 36.792.000 otrok, to je na uro 4200, na minuto 67. Značilno je, da po tej statistiki dosegajo oženjeni ljudje višjo starost nego samski. Povprečna starost ljudi je 33 let. Žalostna pa je ugotovitev, da četrtina vseh ljudi pomrje pred 16. letom.

V dobi svetovne vojne se je povsod več ali manj skršilo število moških. V tem oziru zavzema prvo mesto Francija, kjer se je povodom zadnjega ljudskega popisovanja ugotovilo, da pride na primer na 47.000 moških 60.000 žensk. Te razlike pa ni povsem kriva vojna, ker so bili v Franciji moški že od nekdaj v znatni manjšini. Iz tega sledi, da tri milijone francoskih žensk ne sme misliti na zakon.

Dnevna kronika.

— Umrla je v Litiji ga. Marija Lajovic, mati našega znanega komponista Antona Lajovica.

— Mezde stavbinskega delavstva v Sloveniji. Odsek gradbene stroke Zveze industrijalcev za Slovenijo v Ljubljani nam poroča, da je določil nova mezde za stavbinske delavce, ki stopijo v veljavo z začetkom tega meseca. Nove mezde so sledeče: 1. za polirje (običajno z mesečno plačo) na uro 18—25 K, 2. za predelavce na uro 14—18 K, 3. za zidarje in tesarje 11—16 K, 4. za težake 7—11 K, 5. za mladostne delavce pod 18 leti 5—7 K, 6. za delavke

mo le letnico rojstva, šole, zmage, imena sinov in eventualno dobo vladanja. Ali je bil junak velik ali majhen, suh ali debel itd. To sicer spada k dobremu delu, a treba šteti vse to k dostavkom, ki popolnoma nič ne vplivajo na dobroto knjige. Ker se navaja take malenkosti in izpušča veliko važnejšega, dobi taka knjiga smešno lice.

Pridem do tega, da moram deliti zgodovinopisje v dve kategoriji. V prvi del bi štel one, ki se ne bavijo z zgodovino zato, da bi s pomočjo te učili iz vzgajali, ampak znanstveno raziskujejo, dokazujejo in podkrepiljajo te ali one zgodovinske resnice. Ti se navadno ne bavijo s spisovanjem takega večjega dela, kakor n. pr. zgodovine takega naroda ali svetovne zgodovine. Takega dela se lotijo navadno oni, ki se na delo prvih le malo razumejo. Ti-le ne preiskujejo in dokazujejo, ampak pripovedujejo in učijo. Reforme so potrebni pa drugi. — Prvi se ne morajo ozirati na to, da njihovih sestavkov nestrokovnjaki ne razumejo.

Ko se pa povzpejo med obe skupini in hočejo pripovedovati in učiti, pa vendar ne morejo zatajiti svoje prave narave, ali pa tega nočejo, in dokazujejo s citati in vsemi mogočimi logičnimi sklepi Zgodovinar, ki piše za narod, in sicer poljudno, naj se ne spušča v znanstvena raziskovanja in dokazovanja, ampak naj pripoveduje le gotove in že

5—7 K ter 7. za vajence 6—11 K. Dosedanja splošna določila ostanejo tudi še nadalje v veljavi.

— Zelezniška delavnica v Vinkovcih pogorela. Pred par dnevi je nastal v delavnici na kolodvoru v Vinkovcih iz dosedaj še neznanega vzroka požar, ki je uničil velik del delavnice. Vsled vetra se je ogenj bliskovito razširil in je bilo gasilno delo zelo otežkočeno. Škoda znaša več milijonov.

— Fazani in srne iz Češkoslovaške. Dubrovaška mestna občina namerava na otoku Lokrumu gojiti fazane in srne. Mestna občina se je obrnila na češkoslovaškega konzula s prošnjo, naj bi ji nabavil iz češkoslovaških državnih gozdov potrebno število fazanov in srn. Konzul je prošnji mestne občine ugodil. V kratkem dospejo naročene srne in fazani iz Češkoslovaške v Dubrovnik ter se bodo ustavili v posebne prostore na Lokrumu.

— Preveliko stavbeno gibanje v Beogradu. V Beogradu je te dni pregledala posebna komisija vse nove stavbe, ki so se zgradile v minulem letu. Pri tem se je ugotovilo, da je bilo 470 stanovanjskih hiš zgrajenih brez dovoljenja oblasti. Take »nevarnosti« se nam v Mariboru in drugih slovenskih mestih ni treba bati. Pri nas še niti oni, ki bi morali graditi lastna stanovanja, tega nočejo storiti.

— Franciskani v Beogradu nameravajo zgraditi nov samostan. Prošili so mestno občino, da bi jim brezplačno prepustila potrebno stavbišče. Občina je prošnjo zavrnila, ker principijelno nikomur ne daje brezplačnih stavbišč. Klerikali bodo seveda zagnali hrup, češ, glejte jih, kako sovražijo katoličane.

— Pobijanje draginje v Zagrebu. Pred zagrebškim sodiščem je bil včeraj obsojen trgovec Sava Stanišić na 8 dni zaporu in 40.000 kren, ker je prodajal baržun 6. vrste po 320 kren. Obsojenih je bila tudi cela vrsta mesarjev na visoke globe in zapor, kar je imelo za posledico, da je meso v Zagrebu padlo od 50 K na 36 K. Osnovale so se posebne komisije, ki stalno nadzorujejo poslovanje trgovcev. Oblastem pa gre na roko tudi občinstvo samo, ki vsak dvomljiv slučaj takoj prijavlji, in to ne le samo mesarje in trgovce, temveč tudi druge obrtnike, gostilničarje itd., ki zahtevajo oderuške cene. Tržni nadzorni organi in policija marljivo nadzorujejo, da so povsod na vidnem mestu označene cene, kakor to predpisuje zakon. V par dneh je bilo prijavljenih nad 300 slučajev, ki so vsi končali s takojšnjo obsodbo. Obtoženi mora takoj, ko ga prijavi, v zapor, ki ga zapusti še le po prestani kazni oziroma končani preiskavi. Zato pa se v Zagrebu tudi že opaža padanje cen.

— Poroka hčeri angleškega kralja. Dne 26. februarja se je vršila poroka angleške princezinje Mary z vicomtom

popolnoma dognane zgodovinske fakto. Zato naj zajema iz spisov znanstvenih zgodovinarjev. V knjigi pa naj ne navaja virov, ker to čitatelja samo moti. Ob skupini so enako važni. Treba pa jih strogo ločiti. Njih naloge so popolnoma različne. Prvi so delavci na znanstvenem polju, učenci zgodovinarji. Drugi so didaktiki, ki mimogrede znanstveniki. Lahko bi jih prištevali med umetnike. Didakti so res umetniki. Znanstvenikom ki se hočejo pečati z nalogo druge kategorije, se delo ne posreči, ker jim je treba umetnikovega čustvovanja. Voda in umetnost sta dve zelo različni stvari. Zato je zelo težko združiti oboje v eno naravo.

Imamo še tretjo vrsto zgodovinarjev, namreč letopisje ali kronizem. To pa štejemo v najnižjo vrsto zgodovinopisja. Tudi ne spada semkaj, ker ostane po istem kopitu in ne potrebuje reforme.

To je bil eden pogrešek v zgodovinarstvu. Pojdimo dalje! Zgodovinarji, ki smo jih postavili v prvo vrsto, ne priznavajo drugega za resnico, kakor kar morejo s svojimi viri dokazati.

Z drugimi dokazi pri njih ne dosegajo ničesar. V tem je iskati vzrok za njihovo suhoparnost, ker hočejo biti znanstveniki in didakti, torej ki Umetnik se opira tudi na lastno misel, raziskuje pa tudi z lastnim umom vzroke svetovnih in tudi malih dogodkov. Nanaša se torej na svojo

Lascellesom ob velikanskem navalu ob-
tinstva.

— 1500 porok na Dunaju. Na
pustno nedeljo se je vršilo v dunajskih
katoliških cerkvah 1500 porok.

— Kruh kot naročnina. Iz Perma
poročajo, da je list „Kraški kolokol“
(Rdeči zvon) določil mesečno naročnino
na 2 libre kruha.

Japonska — dežela knjig. L. 1920
je izšlo na Japonskem 36.179 knjig. Od
teh odpade na umetnost in literaturo
9225 spisov, na knjige o socialnih ve-
dah 6561, na vzgojeslovna dela 4492.
V vsej tej ogromni množini knjig je
tamo — 148 prevodov.

Našim naročnikom!

Vsled neznosno naraščajoče dra-
gine, ne le življenskih, ampak istotako
tiskarskih potrebščin, posebno papirja,
dalje mezd itd., smo prisiljeni tudi mi
slediti zgledu drugih naših listov ter
povišati naročnino za „Tabor“.

Od 1. marca dalje stane „Tabor“:
Po pošti 30 K mesečno.
Po pošti za inozemstvo 50 K mesečno.
Po raznašalki 34 K mesečno.
Posamezna številka . . 2 K.

Uprava „Tabora“.

Beleške.

Kakšne verze piše „prezident“
Radić. Stjepan Radić se od vseh politi-
kov razlikuje po svoji pesniški žilici.
Nekoč je pisal verze na čast Habs-
burgovcem, danes pa piše na čast re-
publiki. Vsaka številka njegovega „Slo-
bodnog Doma“ prinaša na uvodnem
mestu eno ali dve koloni verzov, bodisi
Radićevih bodisi „seljačkih“. Radić je
političen apotekar: kisle pilule o repu-
blici zavije v sladke ovoj prave
„seljačke“ poezije pa na ta način briljira
pred zagorskimi kmeti in križevackimi
burgarji kot apostol „čovječnosti“ in
kar je še podobnih fraz. V zadnjem
„Slobodnem Domu“ objavlja pesem:
„Seljak in gospodin“, ki smeši „gospodo“
in povečuje kmeta. Tu so tudi verzi:

Gospodin:

„Republiku, kume, i ja želim,
njoj se s tobom zajedno veselim:
Al i u njoj poreza će biti,
i u vojsku morali ćeš iti!“

Kmet mu odgovarja, da se gospod moti:
„Sve misleći, da je seljak luda
i u takva da vjeruje čuda.“

Na ta način si hrvatski demagog pri-
dobiva kmete! Radić jim še vedno ob-
jublja — v obliki pesmi, da bolj učin-

im in misel, kar se zdi mnogim nezna-
stveno in nepravilno, ker ni objektivno
in nedokazano. Kar pa ne moremo ob-
jektivno dokazati, si skušamo pomagati
z umom. Če bi človeški um ne prišel do
veljave, v vedi, in ne bi imel nobene
dokazovalne moči, bi moralo modroslov-
je kot veda, ki obravnava le miselne
predmete, popolnoma odpasti. Akoravno
moramo priznati objektivizem za naj-
važnejšega činitelja v znanstvenem do-
kazovanju, je in ostane subjektivizem
važen pripomoček, če ne enakovreden
objektivizmu. Kot pristaš tega nazira-
nja piše Albin Ogris: »Najti v skritem
vsakdanjem življenju se porajajoče raz-
dvoje sile in smeri kakšne dobe, celotni
obraz gotove dobe, izslediti celokupnost
in medsebojno izigravanje na zgodovins-
ko dogajanje vplivajočih činiteljev, o
katerih ne govorijo codices v arhivih,
še manj pa istodobni zgodovinarji sami,
to zmore le subjektivna institucija,
osebno momentano gledanje in integral-
no spoznanje zgodovinskih dob kot ne-
pretrganih kontinuitet.« Najboljši zgo-
dovinarji so bili dosedaj baš subjektivi-
stični (Montesquieu, Durny, Ferrero).

Namesto dosedanjega predmeta zgo-
dovine, vojsk, vladarjev in generalov,
stoji nov predmet — kulturna zgodovi-
na. Prej omenjena spov. naj se omeji na

knje — republiko, v kateri ne bo vo-
jaštva in ne davkov. V posebnem članku
razvija to idejo podrobneje. In taki ljudje
veljajo pri nas za resne!

Mariborske vesti.

Maribor, 1. marca 1922.

Koledarček.

2. marca, četrtek (Simplificij, p.) — začé-
tek francoskih učnih kurzov (»Cercle
français«) ob 18. uri na moškem uč-
teljišču (ne ob 20.) — »Ljudska knjiž-
nica« od pol 19 do pol 20. ure.
3. marca, petek (Kunigunda) — predava-
nje Ljudske univerze, ob pol 20. uri
v mali kazinski dvorani (predava
gospa A. Štebijeve iz Ljubljane o
zaščiti dece.
4. marca, sobota. (Kazimir). Ob 20. uri
Slovanski večer v Čitalnici. — »Ljud-
ska knjižnica«, mladinski oddelček, od
18. do 19. ure.
5. marca, nedelja (1. postna). — Od 10. uri
v mali kazinski dvorani občni zbor
Muzejskega društva. Historično pre-
davanje, nadomestna volitev! — Ob
10. uri v državni vinarski in sadjar-
ski šoli občni zbor Sadjarskega dru-
štva za Slovenijo. — »Ljudska knjiž-
nica« odprta od pol 10. do pol 11. ure.

Naznanjena kulturne prireditve:

12. marca: velik ljudski shod za moralni
preporod (kazinska dvorana, začetek
ob pol 10. uri).
13. marca: koncert komornega kvarteta
Zika, odlična koncertna prireditev v
Mariboru (v Götzovi dvorani, ob 20.
uri).

—o—

m Razmere v tukajšnjih hotelih.
Iz trgovskih krogov nam poročajo, da
vladajo v mariborskih hotelih narav-
nost neznosne razmere. Ko sliši človek
ceno, (za najmanjšo sobico brez kur-
jave 15 Din.) se prime za glavo, ko
pa pogleda v sobo, ga nehote obide
mnenje, da se nahaja v skrajnem delu
Makedonije. Neglede na to, da je po-
steljna oprava še iz predpotopne dobe,
manjka v nekaterih sobah najprimiti-
vnejša oprava, kakor n. pr. vrč za
vodo. Vsako malenkost je seveda tre-
ba posebej plačati. V prvem ljubljans-
kem hotelu stane soba s kurjavo vred
samo 11 dinarjev; Maribor je tudi v
tem oziru dosegel vrhunec draginje.
Priporočamo merodajnim oblastem, da
se za te razmere malo zanimajo, vsaj
iz sanitetnih razlogov.

m Portretno sliko najtipičnejših ma-
riborskih inteligentov in sicer: gledališ-
kega ravnatelja Bratine, okrajnega sod-
nika Kramerja, kapelnika Vogriča, skla-
datelja Parme in magistra Benkoviča je
dobila minuli ponedeljek Grajska klet.
Delo je izvršil akadem. slikar g. prof.
Cotič ter so se mu portreti večinoma
dobro posrečili, le da ne pridejo prav
do veljave vsled nepravilne svetlobe.

kar mogoče majhen obseg. Navajajo naj
se samo najvažnejše vojne in le tedaj,
če so imele močnejši vpliv na razvoj na-
roda, njegovega gospodarstva, kulture
itd. V prvi vrsti pride tu v poštev dr-
žavno in narodno gospodarstvo, razvoj
mest, vasi, družabnosti sploh, trgovina,
obrtni bajeslovje in razvoj raznih vero-
izpovedi, znanosti in umetnosti.

Knjig, ki bi popolnoma odgovarjale
vsem tem zahtevam, je žal le malo. Ne-
kaj izjem imamo pri drugih narodih.
(Ferrero: Grandezza e Decadenza di Ro-
ma, i poeti di Roma.) Od takega dela
mora imeti čitatelj umetniški užitek,
poleg tega, da se nevede vzgojuje in
izobražuje. Posebno nam Jugoslovani
priznajo takega dela, ki bi nas u-
vedlo v preteklost našega troedinega na-
roda. Moči imamo, in ponosni smo na
nje, a delamo po starem kopitu. Že dalj
časa se posebno oziramo na kulturno
zgodovino, vendar ohranjajo oni del isto
veljavo.

Tudi pouk na šolah bi se moral po-
polnoma preustrojiti. Tudi tu najdemo
staro metodo. Navadno imajo najboljši
redo učenci, ki znajo na pamet par let-
nic in znajo dobro opisati bitke. Drugi
pa, ki se morda zanimajo za zgodovino,
poznajo kulturne odnose one dobe, pa
ne poznajo letnic in vladarjev, gotovo
ne dobe dobrega reda iz zgodovine.

—o—

Kapelnik Vogrič, ki je skoro najbolj
posrečen, da je baje srečen, da je končno
dobil vsaj to — »stanovanje«, če tudi le
na steni »Grajske kleti«. Pogrešamo
med temi mariborskimi znamenitost-
mi pesnika Blaža, ker je ravno on s
svojimi nevenljivimi pesnimi »evkove-
čil „Grajsko klet“ in bi se torej lahko
plemeniti Valjak izkazal hvaležnejšega.

m Poravnani spor. Gospod Štamear
nas je naprosil, da objavimo sledeče:
Gosp. Ljudevitu Švaglju izrekam jav-
no zahvalo, ker mi je odpustil pre-
grešek, katerega sem zagrešil napram
njemu svojočasno z dejanskim napa-
dom v kavarni »Central«; posebno pa
še radi tega, ker ni nastopil protimo-
ni pravne poti. Obenem izjavljam, da
sem bil to storil kot žrtev slabih in-
formacij o pravih razmerah, ki so
vladale v gledališču. — Vlado Štamear.

m Barake v Danjkovi ulici je mes-
tna občina popravila in uredila za stan-
ovanja. Med drugimi brezstanovanici sta
se naselila tam tudi nek Franjo K. in
njegov prijatelj Anton P. Pred par dne-
vi sta zvalila k sebi neko 12-letno, ma-
lo slaboumno dekle ter ji delala silo.
Zdravniška preiskava je ugotovila samo
poskus posilstva; oba sta predana so-
dišču.

m Zamenjan klobuk. Nekdo je na
pustnem plesu Sokola v Studencih za-
menjal črn klobuk in se prosi, da ga
prinese v Sokolski dom, kjer dobi svo-
jega.

m Slovanski družinski tečaj priredi
v soboto dne 4. t. m. ob 20. uri v mali
dvorani Narodnega doma »Slovenska
čitalnica« pri pogrnjenih mizah. Na več-
er so povabljeni potom mestnega ko-
mandanta zlasti jugoslovanski častniki z
družinami, da se tako začnemo končno
vsi Jugoslovani medsebojno tudi osebno
spoznavati. »Čitalnica« prosi svoje člane,
da se z ozirom na drage nam goste
večera polnoštevilno udeležijo s svojimi
družinami. Vstop je dovoljen tudi vpe-
ljanim gostom, kdor pa še ni vpisan v
»Čitalnico«, se seve lahko še vedno
prijava pri hišniku v Narodnem domu
ali pa vpiše v prijavno knjigo v »Ci-
talnici«.

m Kolo jahača Sokola v Mariboru
ima danes četrtek ob 20. uri zvečer
sejo načelstva v restavraciji Narodne-
ga doma. Obenem se naznanja, da se
jahalne vaje vrše ob nedeljah s pri-
četkom ob 8. uri zjutraj. — Zdravo!
Načelstvo.

m Sokolsko predavanje dr. Kovačiča
vsoboto odpade, ker se vrši ob isti
uri v mali dvorani Narodnega doma
jugoslovanski družinski večer.

m Predavanje gospe Štebijeve v
»Ljudski univerzi«. Jutri v petek dne
3. t. m. bo namesto docenta g. dr. J.
Matka predavala v »Ljudski uni-
verzi« gospa A. Štebijeve iz Ljubljane
o zaščiti dece. Ker se je ta izpredem-
ba v programu predavanj izvršila
še v zadnjem trenutku, opozarjamo
danes s posebnim poudarkom na pre-
davanje naše odlične delavke na polju
socialnega skrbstva, zlasti zaščite de-
ce. Predavanje bo zelo zanimivo in
poljudno. Vabimo k udeležbi zlasti
stariše, učiteljsko in vse druge, kate-
rim leži na srcu blagor našega nara-
ščaja. — G. docent dr. Matko predava
prihodnjici.

m Prodaja saharina. Mariborsko
finančno okrajno ravnateljstvo proda
večjo množino saharina. Oni, ki so
opravičeni trgovati s saharinom ter bi
ga hoteli kupiti naj se zglase pri rav-
nateljstvu v sobi št. 34, kjer je na vpog-
led blago kakor tudi prodajne cene.

m O tatu monštrance je preiskava
prinesla na dan zanimive stvari. Zlat
luno iz monštrance je prodal spremlje-
valcu vagonov, nekemu Francu Sušniku
iz Maribora, naj jo proda kje v ino-
zemstvu. Ta pa je luno vrgel v Dravo,
kjer so jo res zopet našli. Iskanje osta-
lih delov monštrance je bilo vsled na-
raščajoče vode v Dravi brezuspešno.
Tudi Sušnik je bil izročen sodišču. Vav-
potiču se je nadalje dokazalo, da je
ukradel nekemu Rudolfu Laščaku 7500
kron vredno zimsko suknjo, katero je
potem v Ptuj prodal. Policija je suknjo
zopet našla ter vrnila lastniku. Razen-
tega je ukradel Vavpotič tudi Sessler,
kjer je bil uslužben, dva magenta ter
jih prodal. Tudi te su zopet našli. Vlo-

milno orodje, o katerem je Vavpotič
zatrjeval, da je vrgel v Dravo, so našli
še pri njem. Za vse te svoje čine se bo
moral Vavpotič zagovarjati pred sodiščem.

m Poskus izsiljevanja. Dne 14.
februarja je prejela neka gospa v Za-
grebu iz Maribora pismo, v katerem na
naslov »Filip Müller, Maribor« večjo
vsoto denarja, sicer bo pisec pisma
izdal njenemu mozu njene intimne od-
nošaje z nekim drugim gospodom.
Gospa je takoj prijavila zadevo policiji,
ki je o tem obvestila tudi mariborsko
policijo. Dne 22. februarja je prišel na
tukajšajo glavno pošto gojenec inženir-
ske podofic. šole Guido Zupan ter hotel
dvigniti pismo, za »Filipa Müllerja«. Policija
ga je seveda pričakovala in
tako sprejela v svoje varstvo. Pri zasli-
šanju je izjavil, da je sprejel od svojega
brata v Zagrebu pismo z nalogom, naj
dvigne na tuk. pošti pismo za Filipa
Müllerja. On je to storil, ne da bi vedel
za vsebino ali namen tega pisma.
Na podlagi te izjave je zagrebška poli-
cija aretirala njegovega brata Emila
Zupana, brezposelnega uradnika v Za-
grebu, ki pa zanika vso krivdo. Ob-
sta odana sodišču.

m Samomor ali zločin? Anton
Perko ki je šel minulo nedeljo z večjo
družbo v Limbuš, od koder se ni več
vrnil, je imel ljubavno razmerje v Kra-
nju. To razmerje pa se je proti njego-
vi volji prekinilo, radi česar je bil v
zadnjem času zelo melanholičen. Sami
se, da je v takem trenutku ter pod vpli-
vom vžitega alkohola izvršil samomor.
Preiskava se še nadaljuje.

m Velika kavarna. Ob 17. uri po-
poldne čajanka s koncertom v »Klub-
baru«.

Narodno gledališče.

Reportoar:

Četrtek 2.: »Kjer ljubaren, tam Bog«, »Vol-
kasin«, Ab. A.
Sobota 4.: »Poljska kri«, I. v. abon.
Nedelja 5.: Ob pol 15. uri »Dedica velikega
časa«, ljudska predstava. — Ob pol 20. »Ptičar«
izven abon.

m Gostovanje Arnošta Grunda. U-
pravi se je posrečilo pridobiti za dva-
kratno gostovanje najboljšega jugoslo-
venskega komičarja g. Arnošta Grunda.
Clana kr. gledališča v Zagrebu. G. Grund
gestuje v našem gledališču dne 7. in 8.
t. m. in sicer v »Poljski krvi« v vlogi
Zarembe in v »Mam'zelle Nitouche« v
vlogi organista Celestina.

m Dramatična šola. Pouk dramatične
šole se vrši v petek, dne 3. marca ob
pol 20. uri.

Sport.

: Občni zbor SSK Maribor. Redni
letni občni zbor I. slovenskega športnega
kluba »Maribor« se vrši 3. marca t. l.
ob 20. uri v dvorani gostilne »Maribor«
na Grajskem trgu.

: SK Svoboda. Odborova seja kluba
se vrši v soboto dne 4. marca 1922 ob
19. uri. Dolžnost vseh odborikov je,
da se seje polnoštevilno udeležijo.

: Nogometna training tekma se
vrši v nedeljo 5. t. m. na prostoru ob
Križevem dvoru med »Mariborom« in
Mariborskim Atletik-Klubom. Začetek
ob 14. uri.

Borza 1. marca.

Curh, devize: Berlin 2.27, Newyork 505.
London 22.68, Pariz 47.10, Milan 37.40, Praha 9.00,
Budimpešta 0.74, Zagreb 1.55, Varšava 0.13, Du-
naj 0.10, avstrijske šigosane krone 0.08.

Zagreb. Tudi danes je promet z
devizami in valutami počival in niso
bili napravljeni nobeni zaključki. Izvršene
so bile samo nekatere transakcije med
prijatelji. Novi kurz še ni deloval na
naš tečaj v Curihu, pač pa je živahno
povpraševanje po dinarjih na Dunaju,
kjer pričakujejo, da se bo dinar kmalu
popravlil.

—o—

m Mariborski trg. Sejmsko poročilo
od 28. feb.: Prignalo se je: 9 bikov,
127 volov, 227 krav, 3 telet in 6 konj.
Skupaj 372 komadov. Povprečne cene
za različne živalske vrste so bile za
1 kg žive teže sledeče: Debeli voli 26
do 32 K, poldebili voli 18 do 25 K,
plemenski voli 17-25 K, biki za klanje
18— do 22 K, klavne krave debele 18
do 22 K, plemenske krave 18 do 20 K

molzne krave 18 do 20 K, breje krave 18 do 20 K, mlada živina 17 do 24 K, jeleta — do — K, krave za klobase 1 kg žive teže od 13 do 16 K. Mesne cene: Volovsko meso I. vrste 1 kg — do — K, II. vrste — do — K; meso od bikov, krav, telic 40—48 K; telečje meso I. vrste 48 K, brez kosti — K, II. vrste 40 K; svinjsko meso sveže 60—80 K.

g Dobava drv. Komanda Dravske div. obl. v Ljubljani razglašja, da se bo sklenila dne 7. marca t. l. ob 10. uri dopoldne v pisarni divizijske intendature v Ljubljani pogodba glede dobave 1500 m³ drv. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantom na vpogled.

g Mednarodne razstave, ki se na meravajo prirediti to leto v Italiji, se

bodo pričele prirejati valed hude zime v mesecu maju in se jih bo tudi največ vršilo v tem mesecu. Mednarodni razstavi semenj za knjige v Firenzi ter šest umetniških in kulturnih razstav, ki so temu semnju pridružene, (razstava antičnih knjig, ilustracijskih in dekoracijskih knjig, osobito fotografska izložba, knjigovezniška izložba in izložba narodne kulture) se bo vršil na vsak način v času od maja do konca julija t. l.

Razno.

Mesne cene v Pragi. V Pragi, kjer se skoraj vsa živina dovaža iz inozemstva, stane meso mnogo manjše kakor pri nas ni bilo dobro, če bi naše mesarje poslali v Prago, da bi se na-

učili poštene mesarije. V sredo so bile na trgu v Pragi sledeče mesne cene: meso od volov, prednje kg 11—14 K, zadnje 14 do 17 K; meso od bikov 10—15 K, meso od krav prednje 10—13 K, zadnje 12—15 K; koze 6—10 K, ovce 8—11 K, kozlički 12—15 K, telečje meso 8—13 K.

Tri milijarde kron globe. Neko okrajno sodišče na Madžarskem je obsodilo pred par dnevi vodjo neke lesne tvrdke na 3 milijarde kron globe, ker je brez dovoljenja izvažal velike množine lesa, pri čemur je imela tvrdka 30 milijonov čistega dobička. Glasom tozadevnega zakona iznaša kazni minimalno desetkratni iznos čistega dobička, ki pa se lahko še desetkrat zviša. Čudno pa je to, da predvidva ta zakon mesto

plačila globe največ samo 20 dni zapora. Brezdvomno bo vodja tvrdke raje odsedel 20 dni, kakor pa plačal tri milijarde.

Kaj Dunajčane najbolj razburja. V zadnjem času so cene na Dunaju zopet znatno poskočile. Tega so Dunajčani že precej vajeni in jih ne razburja več preveč. Le nekaj jih je silno razburilo. Kavarnarji so namreč podražili belo kavo od 150 na 170 K. Tega pa Dunajčani ne razumejo: Mleko, kava in sladkor ima nespremenjene cene, bela kava pa se je kar za 20 K podražila. Kako razburjeni bi še le bili Dunajčani recimo v Mariboru, kjer je takih nerazumljivih ugank vse polne in se začnejo pri vrhah za čevlje ter nahajo pri srajčih njih gumbih.

GOSPODARICA SVETA.

Avanturističen roman. Spisal: Karl Figdor. Prevel: R. R.

(Dalje.)

(24)

Spodaj v mestu se zbirajo že prvi begunci z dežele. Grude ljudi drve skupaj, napolnjujejo ulice... Oglasijo se gongi. Odgovarjajo zvonovom.

Preplašeno bega ljudstvo sem in tja. Obupano, zmedeno. Nekateri vlačijo iz hiš že razno opremo ter jo nalagajo na vozove, da ubeže pred poplavo. Nihče ne misli na obrambo. Mesto pametnih, treznih besed se glase samo tožbe in vzdih. Vse misli le na beg.

Toda, kaj je to? Po cesti od misijonske postaje jezdi kakor vihar konzul, Mayda, Kien-Lung in pater.

Nenadoma so tu, planejo skozi mestna vrata, med ljudi.

»Naprej, rešite nasip! Sicer je vse izgubljeno! Kriči konzul, da mu že skoraj pohaja sapa. »Naprej! Kdo mi sledi?«

Med množico se pojavi nemirno valovanje. Ali je še možna kaka druga rešitev razen bega? Toda kmalu se jih odloči najprej nekaj, potem še nekaj in nazadnje vedno več in več. Zbero se krog konzula in njegovih spremljevalcev, pripravljeni ubogati njegov ukaz. In kakor, da bi se zgodil čudež, je slika nenadoma čisto izpremenjena. Nekaj minut nato drvi proti nasipu pisana množica ljudi, tisoči in zopet tisoči...

23.

Na razjedenem nasipu mrgoli kakor v mravljišču. Tisoče rumenih teles cepeta po vodi, stotine njih izgube tla pod nogami, padejo v vodo, se zopet izkopljejo iz nje, pograbbijo znova za lopate ter nadaljujejo težavno delo. Razdrtna skozi katero drvi voda, postaja vedno ožja in ožja.

Še par ur in veletok je premagan.

Zvečer sede vsi zopet ob žaru svetilke v mišijonariji sobi. Mesto je rešeno; nasip je zopet trden. Jutri pokopljejo starca.

Na mizi pred njimi leži čarobno se lesketajoč zlat obesek. Skrbno in nežno ga Mayda odpre in na mizo pade kos prastarega skupaj zvitega papirja. Kien-Lung ga dvigne. Vse glave se sklonejo nadenj.

Zemljevid... na njem hribi in reke in v prastari pisavi zabrisana imena... Afrika.

Skozi sredino teče krvavordeča črta... zveržena... začena ob morju, končujoča globoko v notranjini... za gorami.

»Pot k zakladu sabanske kraljice!« vzklikne Mayda.

»Pot v Ofir!«

24.

Preko hribovja, globoko v sredini poringalske Vzhodne Afrike se pomika počasi samotna karavana. Z jezdec na čelu in s parom velikih voz, katere vleče dvanaest močnih volov, se pomika proti severu, v skrivnostno osrčje kontinenta črncev.

Preko visokega pogorja, mimo katerega se pomika karavana, pihlja osvežujoč veter. V njem plapolja zemljevid, katerega drži v roki eden izmed jahalcev.

»Visoka kopa pred nami mora biti Fura,« reče. To je konzul, a oba ostala, ki stojita poleg njega, sta Mayda in njeni zvesti Kien-Lung.

»Glejte, konzul, zemljevid je pravilen,« se smeji Mayda veselo. »Skoro dospemo na cilj. Ali se ne kate, da ste žrtvovali zame vaš enoletni dopust?«

»Tega ne bi storil niti tedaj, če ne bi našli tukaj drugega, kakor par zamazanih zamorskih bajt, gospodična Mayda. Kamor greš ti, hočem iti tudi jaz! Ne stoji mar tako zapisano v knjigi Rutovi?«

Hoče se pošaliti, toda njegova šala zveni preveč prisiljeno, zato govori hitro dalje, obračajoč pogovor v drugo smer.

»Kako frivolna je včasih igra usode. Nešteto raziskovalcev se je trudilo razkriti zlato mesto sabanske kraljice. Neštete drage ekspedicije so poizkušale razkriti to skrivnost, ne meneč se za vse težave in napore. Posrečilo se ni nikomur. Mi moramo že v najbližnjih dneh dospeti do ozemlja mrtvih mest, do katerih so prišli doslej le najsmrenejši raziskovalci. Konzul dvigne roko ter pokaže v okolico. »Toda okrog je moralo biti nekoč zlata, kakor listja in trave. Se danes obratuje v angleški Rodeziji na stotine zlatih rudnikov. Takrat, v sivi preteklosti je moralo biti, kakor pripovedujeta angleška raziskovalca Hall in Neal, v obratu 75.000 zlatih rudnikov. Doslej se je ugotovilo v južni Afriki že nič manj kakor 500 mrtvih mest. Soči se, da je vsa ta mesta zgradilo eno in isto ljudstvo, ki je pripadalo kulturni fenicijski rasi. Zanesljivih dokazov o tem pa vendar le še nimamo. Edino nemški raziskovalec Peters je bil tako srečen, da se mu je posrečilo najti tuintam kak falus, prastari simbol moške iznajdljivosti. Nasipov te ali one vrste pa tudi

oni ni našel. Do gore Fura so raziskovalci prišli, gorovja proti severu pa ni prekorail še nihče. Marsikateri izmed njih so padli pod orožjem vojščakov kralja Makombe, v katerega ozemlju se tudi mi že nahajamo. Drugi so se vrnili že poprej. Makombe nam mora pomagati, ali pa vsaj dovoliti prehod, sicer zadene tudi nas ista usoda kakor je zadela pred nami vse druge belokožce. Naš odposlanec z darovi, bi se bil moral pravzaprav že vrniti. Upajmo, da smo našli milost v očeh njegovega črnega veličanstva.«

V grmovju ob poti se začuje tiho, pritaženo šumenje. Prastar razjeden obraz, obkrožen z valovitimi lasmi, se pokaže za trenutek izza zelenja; njegove ža-

Mala oznanila.

Zakonski par, brez otrok, vzame 12—13 letno deklico v izgojo in ako bo poštenega in pridnega značaja za svojo. Restavracija „Maribor“, soba št. 10. 327 2—1

Kupim glasovir, pianino in orkestrion. Restavracija „Maribor“, soba št. 10. 328 2—1

Mala, zelo pripravna decimalna tehtnica (80 kg), v najboljšem stanju, se zamenja za večjo. Ziberna, Gaševa ulica št. 15. 324 2—1

Zimsko suknjo je zamenjal včeraj pri Gölzu nek gospod. Vrne naj tujo suknjo policiji v Mariboru, kjer dobi svojo. 326

Žepne ure, precizijske in stenske popravila najsolidnejše tvrdka R. Bizjak, Maribor, Gospodarska ulica 16. 64

Kotlarja

za izdelovanje kotlov za kuhanje žganja, stalno delo in dobra plača, sprejme takoj Stjepan Mayer, Petrinja. 307

Dunajski
mednarodni velesemenj
(Wiener internationale Messe)
od 19. do 25. marca 1922.

Najugodnejša nakupna priložnost
za vse široke; čez 4000 izložnikov iz tu- in inozemstva.

Natančnejša navodila glede potnih ugodnosti in sianovanj potom Wiener Messe A. G., Wien, VII., Messepalast, kakor tudi potom častnih zastopstev v Zagrebu: Dopisno mesto avstrijskega trgov. muzeja (Rob. Sereth), Kačičeva ulica 7; „Celeritas“, jugoslov. transportno društvo z o. z. Artur Hirschl, Mažuraničev trg 5; Avstrijski urad za potne liste Trg sv. Marka 9.

Manufaktura

Glavni trg št. 13

J. Preac

preje K. Pichler.

Manufaktura

Glavni trg št. 13

Slavnemu občinstvu naznanjam, da sem z današnjim dnevom prevzel **manufakturno trgovino K. Pichler** ter bodem vsakemu postregel s trpežnim in prvovrstnim blagom po najugodnejših cenah.

Ker se mi je posrečilo dobiti zveze s prvovrstnimi tovarnami manufakturnega blaga, bodem skrbel, da bode vsak, ki kupi v moji trgovini, zadovoljen tako z blagom, kakor s cenami.

Priporoča se

J. Preac, manufakturna trgovina

Glavni trg št. 13.

329